

Marcin Rodemski

Ku chwale kultury francuskiej

W odoowiedzi p. A. Mikułowskiemu

Pan Andrzej Mikułowski po całorocznym pobycie w Anglii powrócił niedawno na ojczyznę i lono i zajmuje się obecnie intensywnie propagandą kraju swoich marzeń. Wygląda odczyty, pisze artykuły, niema, że stacza zażarte dyskusje — ach, przepraszam, co to, to nie: dyskusje, i to zażarte nie byłyby zgodne ze zwyczajami angielskimi, więc... p. Mikułowski od nich się uchyla — wszystko ad maiorem Angliae gloriam.

Cóż p. Mikułowskiemu tak bardzo się podobało w owym wyspiarskim kraju? Wszystko. „Biblioteki, galerie obrazów, muzea, czerwone słońce w południe nad Tamizą, „gotyckie wieże i stare drzewa, które nigdzie tak się nie rozrastają, jak w łagodnym i wilgotnym angielskim klimacie“...

Pełen zachwyty i podziwu kiwa z politowaniem głową nad swymi rodakami, którzy — o zgrozo! — o tych cudach nawet słyszeć nie chcą. Poznając Anglię — pisze p. Mikułowski w „Kronice Polski i świata“ z 11 bm. — każdy „mógłby zdobyć sobie nieocenione w konkurencji na każdym polu oryginalne spojrzenie zrodzone z odmienności od większości doświadczeń“. Rozumie się samo przez się, że p. Mikułowski, spędziwszy rok w Anglii, jest teraz... bezkonkurencyjny w spojrzeniu.

Pomstuje na tych, którzy uważają Anglików za naród koitunów i kupczyków, i poklepują po ułach po ramieniu Imperium. I ja dostałem się pod polityowane pióro p. Mikułowskiego. Nie nazwałbym wprawdzie nigdy Anglików narodem „koitunów i kupczyków“, ale... popełniłem coś o wiele gorszego: wziąłem na serio (w moim sprawozdaniu z odczytu p.

Mikułowskiego, w „ABC“ z 21. 11. 1938) jego „wstęp do gawędy o angielskim teatrze“. I teraz Szanowny Prelegent poucza mnie w „Kronice“, że ten wstęp był... całkiem niepotrzebny. We wstępie tym — przypomnijmy czytelnikom — mowa była o wielkich wartościach sztuki angielskiej i o tym, że my tu ich w Polsce nie doceniamy. Dla p. Mikułowskiego jest to dogmat i każdy, kto o nim wątpli, kompromituje się w jego oczach.

Skompromitowałem się, Gorze! Napisałem (w „ABC“ z 21. 11.): — Teatr francuski jest — naszym zdaniem — o wiele bliższy Polakom, a nikt chyba nie wątpi, że od 9 wieków literatura francuska jest pierwszą w świecie.

To znowu jest dla mnie pewnikiem i chętnie bym to uzasadnił szerzej, ale cóż... P. Mikułowski „uchyla się od dyskusji“. Wydaje mi się wszakże, że takie porównanie dwóch literatur w ich rozwoju dziejowym, zestawienie ich osiągnięć formalnych i treściowych, przeanalizowanie ich stosunku do życia — nie byłoby bezpłodne, przeciwnie, dać by mogło ciekawe rezultaty.

Ale p. Mikułowski stawia sprawę na szerszym gruncie i ujmuje ją bardzo radykalnie; pisze mianowicie: — Kto sili się na pogardę, mówiąc o angielskich kupczykach i uważa, że niczego się od nich nie może nauczyć, niech spojrzy na mapę świata i niech zmieni zdanie.

Naukę można czerpać zewsząd, pogarda nie należy obdarzać nikogo — to pewne. Ale, żeby stwierdzenie potęgi materialnej jednego państwa miało nas napawać uwielbieniem dla niego — co za pomysł?

Ważniejsze są osiągnięcia duchowe. Co na tym polu przedstawia Anglia?

To co w niej najbardziej wartościowe, jest zaczerpnięte z kultury rzymskiej i katolickiej: pośrednikiem, kołonią z a t o r e m tej „niezwykłej wyspy“ była Francja, a potem — już tylko na polu kulturalnym — Włochy. Świadczy o tym język angielski, który jest językiem napol romańskim. Trzeba też przypomnieć, że język francuski został usunięty z sądów angielskich ostatecznie dopiero w r. 1731.

Anglia od kilku wieków stara się oderwać od tej tradycji. Przede wszystkim — protestantyzm. Fantazja, zmysłowość jednego króla (Henryka VIII) powołała Anglię na drogę herezji. To odczepienie stało się nie odbić na obliczu narodu. Upadek rodziny, plaga rozwodów —

to się zaczęło od krajów anglosaskich. Brak wiary w jakikolwiek ideał — poza czysto materialnym — to także charakteryzuje te kraje. Anglia zmateriałizowana, bezwzględna, wyrachowana, perfidna, zdobyła sobie panowanie nad światem. Ale kosztem jakich ofiar m o r a l n y c h? Czy naród nie poniósł szkody na własnej duszy? Przykładów nie trzeba szukać daleko. Niemcy chcą kolonii. Niemcy są silne. Więc... Anglia mówi: „i owszem, damy wam kolonie... francuskie, może dorzucimy i... portu galskie“. Hojność z cudzej kieszeni. Obłudą, zakłamanie, bałwochwalstwo dla własnego interesu.

Dlatego Anglia jest nam daleka, dlatego jej śladami nie pójdziemy. O wiele bliższa jest nam dusza Francji, starszej córki Kościoła, która, jeśli czym grzeszyła i grzeszy, to zbyt idealizmem, zbyt zaufaniem, zbyt łagodnością. Wolność, równość, braterstwo — to hasła idealne, ale jakże nieżywcio, gdy chce się je zastosować a la lettre.

Ile Francja dała z siebie Anglii, Europie, o tym p. Mikułowski dobrze wie. Wiedzą o tym Anglicy.

Ten rok, który p. Mikułowski spędził w Anglii, ja spędziłem we Francji. Mogłem obserwować tłumy Anglików, zapelniające muzea i biblioteki, stojące w ogonkach przed Comédie Française, walęsające się po całym kraju, studiujące na uniwersytetach literaturę francuską. Oni jeszcze wiedzą, gdzie znaleźć prawdziwą kulturę duchową.

Maria Wodzińska

Radiowa opowieść

Wśród kobiet, które wywarły znaczny wpływ na życie i twórczość Chopina, ważne miejsce zajmuje Maria Wodzińska. Piękna miłość obojga młodych serc, nadzieje Chopina stalego z ukochaną związką, rozczarowanie, jednym słowem to wszystko, co Chopin sam określił mianem „moja bieda“ — wyryło na twórczości jego niezapomniane piętno.

O tym rozdziale życia mistrza opowie radiosłuchaczom audycja chopinowska w środę o godz. 21.00

WSZYSTKIE LUBIMY PUDER

Lab. Chem. Farm. M. MALINOWSKIEGO

zato, że dobrze przylga do twarzy, nie psuje skóry, nada jej cerze naturalną barwę (do wyboru 12 odcieni) ma miły zapach, jest ekonomiczny, botani, ma estetyczne opakowanie, więc

WSZYSTKIE ZAPAJMY

w drogeriach i aptekach

Lab. Chem. Farm. M. MALINOWSKIEGO
WARSZAWA, Chmielna 1

Pani moda ma głos

Jedziemy na F. I. S.

Rewia mody narciarskiej i karnawałowej

o Dotychczas zawsze Paryż był wyrocznią mody dla umiarkowanych warszawianek. W tym roku jednak stanie się inaczej: moda narciarska na rok 1939 narodziła się w Polsce i nie my będziemy naśladować zagranicę, lecz zagranica nas...

Koło Pań przy Komitecie Organizacyjnym Narciarskich Mistrzostw Świata w Zakopanem zorganizowało w ub.

— Karolina Lubińska, Jerzy Pichelski, Maria Zabczyńska, Woszczerowicz, Loda Halama, Anna Borey i in. On (Pichelski) i Ona (Lubińska) wybrali się na FIS do Zakopanego: poznają się w pociągu, razem przeżywają różne przygody, spotykają znajomych na Krupówkach, na wycieczce górskiej w schronisku, pod skocznia na trybunach, wreszcie w kawiarni

cieniach. Haft powtarzają się nieraz aż na rękawach narciarskiej marynarki lub jako pojedynczy motyw — stylizowany monogram na grubym swetrze.

Hafty... hafty... to jest nowe, oryginalne i śliczne, żywo odcina się od bieli śniegu i przy tym będzie stanowić nieładną propagandę: gdy przyjadą cudzoziemscy zawodnicy napewno będą sobie sprawiali gremialnie polskie swetry i spodnie „z parzenicą“ lub grube (wykonane na drutach) białe rękawiczki również z haftowanym na wierzchu polskim, ludowym motywem.

Nie tylko zresztą góralskie hafty będą modne: na swetrach, rękawiczkach, zakietach sportowych kostiumów powtarzają się także motywy śląskie i huculskie. Śliczna była sukienka przeznaczona na ślizgawkę: z białej tkaniny wełnianej z krótką kłószową spódniczką — rękawy, szeroki pas i dół spódnicy były haftowane w motywy ludowe w wesołych odcieniach: pomarańczowych i czerwonych.

BIAŁE WIATROWKI I KOZUSZKI

Tegoroczna moda narciarska w ogóle pod znakiem jasnych kolorów. Będziemy nosić jasne spodnie (granatowe naturalnie zawsze będą mile widziane, zwłaszcza dla pań o tęższych kształtach), białe i jasno-pielate wiatrowki z kapturkami, białe swetry ozdobione tylko barwnym, haftowanym motywem.

Na spacer po Krupówkach włożymy jasne bagdady, popielice, granatowy płaszcz z kapturem podobny w całości białymi barankami lub królikami. Góralskie kozuszki — zwłaszcza białe i popielate będą bardzo mo-

Królowa piękności Szwecji w triumfalnej procesji na ulicach Sztokholmu podczas tradycyjnej zabawy ludowej w Święto Łucji.

tygodniu w teatrze Polskim wspaniałą rewie mody pod hasłem „Jedziemy na FIS w strojach polskiej zimy i karnawału“. Szereg firm warszawskich i krawieckich szkół zawodowych zaprezentowało stroje narciarskie i balowe wykonane z krajowych materiałów i według własnych pomysłów; wszystko było tak efektywne i ładne, że doprawdy nawet Paryżanki mogły nam zazdrościć...

ON I ONA

Sama rewia również odbiegała od szablonu zwykłych rewii mody. Było to barwne widowisko w 5 obrazach, powiązane w jedną całość: wzięli w nim udział artyści scen warszawskich

FIS, na rewii mody karnawałowej. W toku akcji, przeplatanej zabawną kon-

KASA TEATRALNA FRANCOPOLU

Bilety do wszystkich teatrów

Mazowiecka 9. telefon 570-30

KASA CZYNNA W NIEOZIELE I SWI TA od 11 do 14

ieransjerką Kaz. Rudzkiego przewijały się przez scenę postaci uroczych narciarek i narciarzy, lyżwiarek i sportmenek w modnych strojach zimowych, spodniach, wiatrowkach, kozuszkach i futrach...

GÓRALSKIE HAFTY NA NARCIARSKICH SPODNIACH

Strój narciarski na rok 1939 przypomina nieco strój górala: np. spodnie narciarskie zrobione są z jasno-szarego samodziału wełnianego i... haftowane na bokach w motywy góralskie: parzenice i szlaczki w szafirowo - granatowych i ponsowych od-

dne: od krótkich serdaków bez rękawów, nalożonych na gruby narciarski sweter, — do długich kozuszków uszytych a la trzyćwierciowy płaszcz i pięknie wykonanych tak, że można je nosić na obie strony: gładka biała skórka zesywana jest grubą szafirową lub ponsową nicią.

ZIMOWY KARNAWAŁ

A strój wieczorowy? Naturalnie kto jedzie na narty i śnieg, nie może zapomnieć o jednej przynajmniej sukience wieczorowej na dancing czy bal. Modele karnawałowe, jakie pokazano na rewii były wszystkie prześliczne: prawdziwe cacka z tiulów, przejrzystych koronek, gazy; hafty z cekinów, srebrnych i złotych niteczek i t. d. i. t. d.

Powszechny zachwyt wzbudziła sukienka pracowni absolwentek szkół zawodowych „Inicjatywy“ wykonana z białego tiulu ze srebrnym haftem p. n.: „Jęj pierwszy bal“ — piękna była toaleta p. Lubińskiej — z blizszą tego crępe satyn w odcieniu fioletu — do tej sukni długie i dekolowane — rękawiczki bez palców z różowej koronki i mufta z fioletów. Fioletki we włosach. Oryginalna była biała sukienka z crępe satyn układana w całości z pilsonowanych harmonijek, biegnących w różne strony; srebrne pantofołki, brylantowy pasek i dwa zabawne białe skrzydełka we włosach (a la anioła) uzupełniały wdzięczną całość.

Aimette

Wieża samobójców zamknięta

Ogromną sensację w całej Jugosławii wywołało rozporządzenie władz, zakazujące wstępu na wieżę kościoła św. Stefana w Zagrzebiu. Powodem tego niezwyklego zarządzenia były liczne samobójstwa. Denaci udawali się na szczyt wieży, która pociągała ich nie tylko swą wysokością, ale i tym, że znajdowała się na stronej gorze tuż nad urwiskiem.

(D. c. n.)

W MUZEUM

— B. 18795! To chyba numer samochodu, który ją przejechał.

DOROTHY BLACK

71)

PRZYGODA

Powieść

Przekład autoryzowany z angielskiego

— O, niech mnie pan zostawi samą... — zaczęła błagalnie Sue.

Jeszcze chwila, a zaleje się łzami.

— Więc mi odmawiasz? — krzyknął monsieur Chamyneux głosem schrypniętym ze zdumienia i oburzenia. — Ja cię nie o romans proszę, lecz o małżeństwo, ciebie pierwszą, i ty mi odmawiasz?!

— Niestety! nie mogę...

Monsieur Chamyneux postąpił krok bliżej. Poniwił błagania.

— Moja wina... Pośpieszyłem się. Jesteś zderwowana, przemęczona... Nachodzę cię brutalnie w złej chwili. Najdroższa Susette, nie będę cię męczył. Zostawię ci czas do namysłu, nie będę naglił o odpowiedź...

— Na nic, monsieur. Nie mogłabym wyjść za pana.

— Dlaczego?

— Przede wszystkim dlatego, że pana nie kocham.

Monsieur Chamyneux zbył tę trudność, jak

przed chwilą kwestię zniszczonej sukni, strzępnięciem palców.

— Ależ, mademoiselle, mnie nie idzie o miłość, mnie idzie o małżeństwo. Propozycja małżeństwa z moich ust przynosi ci zaszczyt, Susette. Sama zamierzała wyjść za mąż z rozsądku bez korzyści dla siebie i dla niego. Proponuję ci to samo, z tą różnicą, że nam obojgu przyniosłoby to wielkie korzyści... A ty — ty...

Nie dokończył. Dławiła go wściekłość.

— Niestety! nie mogę przyjąć tego zaszczytu, monsieur.

Monsieur Chamyneux wyprostował się sztywno. — W takim razie między nami skończone. Chyba rozumiesz, że nie możesz u mnie zostać. Złamałaś swoją karierę w samym początku. Szkoda. Rozumiesz, musisz odejść.

— Jeżeli mam albo poślubić pana, albo rzec się posady, to pozostaje mi tylko jedno wyjście. Jednocześnie pomyślała:

— Jakaż ja byłam głupia, że nie domagałam się kontraktu. Może mnie teraz wyrzucić bez wynagrodzenia.

A monsieur Chamyneux jeszcze dogadywał gniewnie:

— Jeżeli ja proszę o rękę... Śmiech!

— Przepraszam pana.

Wyszedł zatraskując drzwi z okropnym hukiem.

Sue stała dłuższą chwilę bez ruchu. Wtem poczuła nieokreślony śliczny zapach, który wzmagął się, napelniając pokój. Róże tak pachniały, Sue